

Література

1. Єрмаков І.Г. Теорія життєтворчості – модель школи майбутнього / І. Г.Єрмаков // Директор школи. Україна. – 2009. – № 7–8. – С. 33–45.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видав. дім «Освіта», 2012. – 392 с.
3. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.І.Пометун. – К.: Генеза, 2003. – 192 с.
4. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах / О. Я. Савченко. – К.: Магістр-S, 1991. – 256 с.

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЯК СКЛАДОВА МЕТА- ПРЕДМЕТНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Трусій І.В., Шишка Ю.І.

Апостолівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1
Апостолівської міської ради Дніпропетровської області
E-mail: Olya.v0606@gmail.com

Сьогодні поняття «метапредмет» і «метапредметне навчання» набувають особливої популярності. Це цілком зрозуміло, бо метапредметний підхід закладений в основу Державних освітніх стандартів. Результати оволодіння основними загальноосвітніми програмами можна згрупувати так: особистісні, метапредметні, предметні. При такому підході в учнів формується розуміння предмета, який вивчається, як системи знань про світ.

Метапредмет — це такий нетрадиційний навчальний предмет, який, по-перше, будується на матеріалі одразу декількох навчальних предметів, по-друге, націлений на формування в школярів здібностей. Учитель працює із знаннями, а не з інформацією. Він заснований на інтеграції та на універсальних знаннях. На метапредметних уроках говорять про сенс життя та про життєві цінності. Вони дають відповіді на питання: «Навіщо мені ці знання? Де вони мені знадобляться?»

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

Сутність такої діяльності полягає в тому, що засвоєння будь-якої навчальної інформації (поняття, алгоритму дії тощо) відбувається в процесі розв'язання практичної чи дослідницької задачі, вирішення пізнавальної проблемної або соціальної ситуації та, як наслідок, є основою формування в учнів метапредметних умінь. Одним із продуктивних інструментів організації метапредметного навчання є кейс-технологія. Це технологія системного багатовимірного представлення матеріалу, в розгортках на кілька тем, пов'язаних між собою акцентами уваги. Освітній процес на кейс-уроці передбачає оптимальну (і запатентовану) пропорцію стилістики викладу: 30% присвячується науковому фундаменту знань, 50% науково-популярному поясненню і 20% генеруванню учнями нових ідей та думок. При такому підході забезпечується багатогранне засвоєння матеріалу разом з розвитком критичного і позитивного мислення.

Пропонуємо розглянути тему «Папороть» (3 клас) на прикладі кейс-уроку з розгортками: природознавство, математика, літературне читання та образотворче мистецтво. Роботу на даному кейс-уроці організуємо за допомогою бріколажу та голографічного методу проекції в навчанні. У вступі з метою активізації розумової діяльності проводимо гру-змагання «Хто перший?». Об'єднуємо дітей у три групи за відтінками зеленого кольору. Завдання: розташувати на своїх гілочках овали-листочки у певному порядку (I група — розміщує числа в порядку зростання, II група — в порядку спадання; III група — парні – непарні). Що нагадує вам утворена аплікація? (Папороть). Що вам відомо про папороть? (Інтерактивна вправа «Асоціативний куш»)

Застосовуючи метод критичного мислення «Кластер», пропонуємо учням впродовж уроку створити «Паспорт рослини». У розгортці «Природознавство» новий матеріал доречно подавати за допомогою інтерактивної вправи «Телевізор». Учні за допомогою вчителя частково готуються до кейсу вдома, за моделлю «перевернутого класу» (flipped classroom), і за певними блоками подають інформацію іншим в ролі ведучих програми «Природа навколо нас». Наприклад:

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

I блок — вивчивши інформацію про будову та вік існування папороті на Землі, розв'язують задачі з іменованими величинами (різниця у розмірі різних представників папороті, визначення віку папороті щитника).

II блок — поширюють інформацію про те, як папороть використовується людьми в медицині, промисловості та господарстві. Пропонуємо рецепт приготування салату з папороттю. Потім складаємо разом задачу про час приготування цього блюда.

III блок — дають рекомендації, як треба правильно доглядати рослину в домашніх умовах, розроблені на основі власних досліджень.

У ході такої «телепередачі» діти створюють власні інтелект-карти, поступово заповнюючи «Паспорт рослини» (вклеюють заготовки, зроблені вчителем). Підводячи підсумок розгортки «Природознавство», ми ставимо перед дітьми проблемне питання: вивчивши будову, місцезростання та процеси життєдіяльності вищих спорових рослин, ми зрозуміли, що сьогодні вони представлені в основному трав'янистими рослинами, але в далекі часи це були велетенські 10-20-30 метрові дерева, які створювали непрохідні ліси. Ці ліси не змогли вижити в тих умовах, які наступили зі зміною клімату, і вимерли. Тому вчені вважають, що значення вимерлих спорових рослин набагато більше, ніж сучасних, у зв'язку з тим, що вони утворили кам'яне вугілля, яке на сьогоднішній день має велике значення у багатьох галузях промисловості. Чи дійсно вимерлі вищі спорові рослини мають більше значення, ніж сучасні? Ми повинні погодитися з цим, заперечити це, або у нас буде свій варіант відповіді.

Аналізуючи свої інтелект-карти, діти приходять до висновку: значення вимерлих і сучасних вищих спорових рослин необхідно поєднати. Під час рефлексії швидко і просто встановити зворотній зв'язок із учнями можна за допомогою сигнальних карток: смайлики, промінці сонця, прищипки, скріпки, кольорові фішки, закріпивши їх за певною категорією: «Зрозумів», «Не зрозумів», «Потребую допомоги».

Ці і багато інших методичних знахідок ми використовуємо

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

в процесі проведення кейс-уроків. Таким чином, кейс-уроки дозволяють одночасно з вивченням тем, органічно вплітати «soft skills» учнів: критичне мислення, комунікабельність, кмітливість, системність, тайм-менеджмент. Це креативний метод з інтригою, драматичним сценарієм і можливостями вибору, чого неможливо домогтися звичайними уроками. Вони дозволяють учням самостійно організовувати процес засвоєння матеріалу, ефективно організовувати роботу командами, дають можливість роботи з різними джерелами інформації. У дітей швидко виникає мотивація системно розібратися одразу і в усьому. Кейси — це технологія сучасного інтегрованого метапредметного навчання.

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ У НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Чайковська Г.Б.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: chaicovska_anna@ukr.net

Концепція Нової української школи містить ключові компетентності, з-поміж яких виокремлено екологічну грамотність і здорове життя, що передбачає усвідомлення учнями основ екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства [2, с. 12]. Заслуговує на увагу наскрізне формування цієї компетентності в процесі навчання кожного предмета або курсу, що є, без сумніву, надзвичайно важливим для вирішення завдань екологічної освіти в сучасному суспільстві.

Зауважимо, що інтеграція екологічних знань у навчальні дисципліни початкової школи релевантна з декількох причин. По-перше, сьогодні є очевидною неспроможність формування екологічного світогляду дитини в межах одного предмета чи однієї освітньої галузі. Досвід початкової школи щодо вирішення